

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย
ด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
¹เฉลียว ดอนกวนเจ้า, ²ภูษิต บุญทองเถิง, ³ประสพสุข ฤทธิเดช

The Development of Local Curriculum titled “The Value Inculcation
in Love to be Thais for Molum Show titled Poem”
of Secondary School Students

¹Chaleaw Donkuanjao, ²Poosit Boontongtherng, ³Prasopsuk Rittidet

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2) ศึกษาประสิทธิผลของการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 158 คน แยกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 110 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตร กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ จำนวน 34 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีค่านิยมรักความเป็นไทยอยู่ในระดับสูงที่สุด และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3. ผลการศึกษาประสิทธิผลของการขยายผลการใช้หลักสูตร พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีค่านิยมรักความเป็นไทยอยู่ในระดับสูงที่สุด และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the development of local curriculum, 2) to study the effectiveness of tried out local curriculum, and 3) to study the effectiveness of expansion in effectiveness of usage in local curriculum titled “The Value Inculcation in Thai Love for Molum Show titled poem” of secondary school The samples were 158 persons including 110 grade 12 students, 5 teachers

¹ค.ต. (หลักสูตรและการสอน) นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{2,3}อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

teaching art learning substance, 15 school boards. 10 luminaries and 5 masters. Phase 2, the curriculum was tried out with 34 grade 12 students, Kosoomwittayasan school. They were selected by purposive sampling. The research findings found that: 1. For the findings of development in local curriculum titled “The value inculcation of Love to be Thais for Molum Show titled poem of secondary school students,” found that in overall, the propriety was in “The Highest” level. 2. For the findings of effectiveness tried out curriculum, found that : 1) the students’ posttest learning achievement was significantly higher than the pretest at .05 level, 2) the students’ value of love to be Thais, was in “The Highest” level, and 3) the students’ overall satisfaction was in “The Highest” level.

บทนำ

หมอลำเป็นสิ่งที่อยู่ในสายเลือดของชาวอีสานจนกลายเป็นวัฒนธรรมที่โดดเด่น นอกจากหมอลำกลายเป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมจากคนอีสานและได้แพร่กระจายไปยังกลุ่มชนต่างๆ ในประเทศ ส่งผลให้ในยุคโลกาภิวัตน์ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในด้านต่างๆ ได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้การรับรู้ข่าวสารข้อมูลทั้งในประเทศและต่างประเทศก็สะดวกรวดเร็วมากขึ้นทำให้สภาพแวดล้อมทางด้านสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและสังคมในยุคปัจจุบันนักเรียนทั่วไปมีการลอกเลียนแบบวัฒนธรรมทางตะวันตกกันเพิ่มมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมทางด้านการกินวัฒนธรรมทางด้านการแต่งตัวรวมไปถึงวัฒนธรรมทางด้านดนตรี จึงมีผลกระทบถึงความนิยมในศิลปะการแสดงพื้นบ้านและวัฒนธรรมของชาวอีสานได้รับความสนใจน้อยลงและอาจถูกกลืนหายไปตามเวลาหมอลำในฐานะเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมของสังคมอีสานอันมีความงามทางศิลปะซึ่งครบถ้วนทุกด้าน บทบาทอีกด้านหนึ่ง หมอลำทำหน้าที่ขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรมของสังคมในปัจจุบัน (นำใจ อุทธิรักษ์, 2553, หน้า 3)

โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ ได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษา 2555 ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดทำสาระการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาสอดคล้องกับท้องถิ่น และตามความสามารถความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การเรียนรู้ในโรงเรียน และมีภารกิจในการพัฒนาระบบการเรียนการสอนและการบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้าน

จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบสอบถามกับผู้บริหารศึกษานิเทศก์ ครู และนักเรียน มีปัญหาดังนี้ 1) ผู้บริหาร พบว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษายังไม่เหมาะสมกับสภาพสังคม ท้องถิ่นหรือบริบทของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 80 และที่สำคัญยังไม่มีหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาใช้ในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 2) ศึกษานิเทศก์ พบว่า ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ไม่สอดคล้องกับสภาพจริงของท้องถิ่นอย่างชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 80 และหลักสูตรไม่ได้รับการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละ 80 3) ด้านครู พบว่า

3.1) ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบท สภาพแวดล้อมที่เป็นจริง แต่ละโรงเรียนน้อย คิดเป็นร้อยละ 75 3.2) ครูที่ทำหน้าที่สอนให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น น้อย คิดเป็นร้อยละ 30 3.3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความถนัดและความสนใจ ไม่จัดทำ แผนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รูปแบบการสอนยึดครูเป็นศูนย์กลาง ใช้การบรรยายและการสาธิต คิดเป็น ร้อยละ 15 และ 4) นักเรียน พบว่า 4.1) นักเรียนสนใจเรื่องราวท้องถิ่นของตนเองน้อยและนักเรียนขาด ความรักต่อท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 75 4.2) นักเรียนไม่มีโอกาสแสดงออก คิดเป็นร้อยละ 30 4.3) นักเรียนไม่มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็น ร้อยละ 35 ส่วนความต้องการ 1) ผู้บริหารต้องการพัฒนา หลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของตนเอง และต้องการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การ เสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการแสดงผลงานเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาขึ้นมาใช้จัดการเรียนการสอนเน้นกระบวนการให้นักเรียนได้รู้จักการคิดวิเคราะห์ กล้าคิด กล้าตอบ กล้าแสดงออกรักความเป็นไทย มีความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง 2) ศึกษาวิเคราะห์ความต้องการให้ โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการแสดงผลงานเรื่อง ต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโดยอิงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 3) ครูต้องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดงผลงานเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาบูรณาการเข้ากับรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จัดบรรยายภาคการเรียนการสอนแบบเป็นกันเอง สนุกสนาน เพื่อให้นักเรียนได้กล้าคิด กล้าแสดงออก 4) นักเรียนต้องการบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีความสนุกสนานในการเรียน ต้องการปฏิบัติกิจกรรม มากกว่าการจดบันทึกในหนังสือเรียน ต้องการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม ช่วยกันคิดช่วยกันทำงานและได้ลง มือปฏิบัติ และ 5) ประชาชนท้องถิ่นและผู้ปกครองต้องการให้จัดทำนิทรรศการท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นแหล่ง เรียนรู้ในชุมชน และสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมการแสดงออกของนักเรียน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การ เสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการแสดงผลงานเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษา เพื่อนำเอาศิลปะพื้นบ้านของอีสานที่ถือได้ว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญมาประยุกต์ใช้ในการ จัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจเจตคติชีวิต ค่านิยมของคนอีสานในฐานะ ลูกหลาน เพื่อสืบสานประเพณี ค่านิยมอันดีงามของชาวอีสานให้ดำรงอยู่ สามารถนำไปเป็นหลักในการ ดำรงชีวิต และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องหมอลำเพื่อการอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน และสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน อื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการแสดงผลงานเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการแสดงผลงานเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

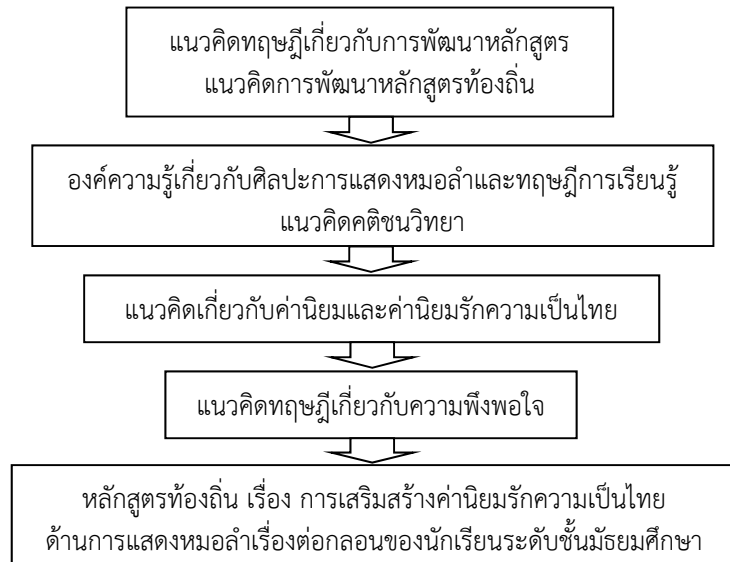

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่เรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ด้านการ
แสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่า
ก่อนเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจากเอกสารและ
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสำรวจสภาพปัจจุบันข้อมูลการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่ง
หาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ (IOC) พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.80-1.00 จำนวน 20
ข้อ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 15 คน
ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 5 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5 จำนวน 110 คน รวมทั้งสิ้น 158 คน จัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เพื่อยืนยันสภาพ
ปัจจุบัน แล้วสังเคราะห์เป็นข้อมูลพื้นฐานและกรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ขั้นที่ 2 การยกร่างหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำสภาพปัจจุบันปัญหาและข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากขั้นตอนที่
1 มาจัดทำเป็นร่างหลักสูตรท้องถิ่น โดยครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 2 คน หมอลำที่มี
ชื่อเสียงและปราชญ์ท้องถิ่นที่มีความสามารถพิเศษ เรื่อง หมอลำ จำนวน 3 คน ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย
จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน แล้วดำเนินการสร้างเอกสารประกอบหลักสูตร

ขั้นที่ 3 วิพากษ์หลักสูตร เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของร่างหลักสูตรท้องถิ่นและประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบหลักสูตร ใช้การสนทนากลุ่มและประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ปรับปรุงแล้วจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

ระยะที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย

ด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา เป็นการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรท้องถิ่นจากการทดลองใช้ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ 1 ห้องเรียน จำนวน 34 คน ตามแบบแผนการทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลผลการทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดค่านิยมรักความเป็นไทย และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test dependent)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$, $S.D.=0.48$)

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทยด้านการแสดงหมอลำเรื่องต่อกลอนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีค่านิยมรักความเป็นไทยอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X}=4.19$, $S.D.=0.45$) และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, $S.D.=0.41$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หมอลำเรื่องต่อกลอน เพื่อเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย (1) สภาพปัญหา (2) ความสำคัญ (3) หลักการ (4) เป้าหมาย (5) จุดประสงค์ และ (6) โครงสร้างเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ 6 หน่วย เวลาเรียน 40 ชั่วโมง ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตร พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$, $S.D.=0.48$) ผลการทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ จำนวน 36 คน พบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนทุกคนมีคะแนนผลการสอบอยู่ในระดับร้อยละ 80 ขึ้นไป (2) เจตคติของนักเรียนมีเจตคติเชิงบวกอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}=4.66$, $S.D.=0.48$) เจตคติเชิงลบอยู่ในระดับน้อย โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}=1.80$, $S.D.=0.45$) (3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, $S.D.=0.40$)

จากผลการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ได้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรต้องให้สอดคล้องกับผู้เรียนและใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับท้องถิ่นตนเองและเกิด

ประโยชน์ต่อผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง ทำให้ได้องค์ประกอบหลักสูตร ได้แก่ 1) สภาพปัญหา (2) ความสำคัญ (3) หลักการ (4) เป้าหมาย (5) จุดประสงค์ (6) โครงสร้างเนื้อหา ได้หน่วยการเรียนรู้ 6 หน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน 40 ชั่วโมงเป็นไปในแนวทางการพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535, หน้า 30) ที่ประกอบด้วยหลักการ โครงสร้างองค์ประกอบของหลักสูตร วัตถุประสงค์ การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียน เช่นเดียวกับหลักสูตรที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเมทินี จำปาแก้ว (2550, หน้า 68 - 74) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น รายวิชาดนตรีพื้นเมือง เรื่องการตีตุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนลองวิทยา อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยใช้วิธีดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ ศึกษาบริบทและสภาพความต้องการของชุมชน นำข้อมูลที่ได้มาประกอบการออกแบบหลักสูตรออกแบบหลักสูตร กำหนดองค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้ดนตรีพื้นเมือง เรื่องการตีตุง หาคุณภาพและประสิทธิภาพของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับองค์ประกอบหลักสูตรเมื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียน 10 คน พบว่านักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุข สนุกสนาน เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมและเวลาในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม พิจารณาจากการประเมินผลทั้งระดับบุคคลและระดับกลุ่ม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของนุ พิศ อัครพันธ์ (2553, หน้า 94) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องผ้าฝ้ายย้อมสีเปลือกไม้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาดานารายณ์วิทยาโดยใช้การวิจัยแบบผสานวิธี ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบที่ครบถ้วนซึ่งมีความสอดคล้องกันประกอบด้วย ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการจุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ โครงสร้างเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งการเรียนรู้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรจากการใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกสุมวิทยาสรรค์ จำนวน 34 คน พบว่า

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หมอลำเรื่องต่อกลอน เพื่อเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนทุกคนมีคะแนนผลการสอบอยู่ในระดับร้อยละ 80 ขึ้นไป ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะนักเรียนได้รับความรู้จากการเรียนตามหลักสูตรทำให้ได้รับความรู้ที่บางเรื่องนักเรียนยังไม่เคยเรียนมาก่อน และบางเรื่องนักเรียนอาจทราบแต่ไม่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาได้ ดังนั้นการเรียนตามหลักสูตรนั้นนอกจากจะทำให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ใหม่แล้ว นักเรียนยังได้ฟื้นฟูความรู้เดิมด้วย โดยเห็นได้จากคะแนนผลการสอบหลังการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับร้อยละ 80 ขึ้นไปทุกคน เป็นระดับที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับที่ เบิร์นาร์ด (Burnard. 1998, p 15-19) ได้กล่าวไว้ว่า การมีประสบการณ์อย่างเดียวนั้นเพียงพอที่จะมั่นใจได้ว่าการเรียนรู้เกิดขึ้น ความสำคัญอยู่ที่การบูรณาการประสบการณ์ใหม่กับประสบการณ์เดิม โดยผ่านกระบวนการคิดทบทวน ซึ่งอาจเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเองตามลำพัง หรือเกิดขึ้นโดยกระบวนการกลุ่มจากการอภิปราย ผลงานตนเองนอกจากนั้นสาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คือ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสื่อหลายประเภท ได้แสวงหาความรู้และสรุปความรู้ด้วยตัวเอง ได้อภิปราย แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกับผู้อื่น ทำให้นักเรียนมีความตื่นตัว สนใจในกิจกรรม

การเรียนรู้มากขึ้น เนื่องจากเป็นวิธีการเรียนการสอนที่แตกต่างจากวิชาอื่น ๆ ที่ส่วนใหญ่ครูจะทำการสอน โดยการบรรยายและมอบหมายหัวข้องานให้นักเรียนค้นคว้าทำเป็นรายงานมาส่ง จากการประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นทุกครั้งที่ทำการประเมิน มีความสนใจ ความกระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น เมื่อมาประกอบกับการที่นักเรียนได้มีโอกาสรับฟังคำบรรยายจากวิทยากรพิเศษ (ปราชญ์ชาวบ้าน) ซึ่งไม่ใช่ครูผู้สอนประจำของโรงเรียน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ศึกษาจากของจริง ได้ฝึกปฏิบัติจริง มีผลให้กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้น ซึ่งเป็นไปตามหลักการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) ที่เชื่อว่า ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองจากความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ผ่านกระบวนการคิดเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้และประสบการณ์เดิมเกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure) ของผู้เรียน (ทิตินา ขัมมณี และคณะ, 2544, หน้า 77) นอกจากนี้กระบวนการเรียนการสอนในลักษณะนี้ยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 22 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของภรณ์ทิ ธิมา ภูริโรจน์ (2550, หน้า 83 - 84) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องระบำกรมหลวงชุมพรลาลิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดชลบุรี พบว่า นักเรียนได้คะแนนการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนคะแนนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 เจตคติของนักเรียนมีเจตคติเชิงบวกด้านค่านิยมรักความเป็นไทยอยู่ในระดับสูงโดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}=4.36$, $S.D.=0.46$) เจตคติเชิงลบด้านค่านิยมรักความเป็นไทยอยู่ในระดับน้อยโดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}=2.03$, $S.D.=0.47$) สอดคล้องกับงานวิจัยของภรณ์ทิ ธิมา ภูริโรจน์ (2550, หน้า 83-84) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่องระบำกรมหลวงชุมพรลาลิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดชลบุรี พบว่า มีคะแนนทักษะการปฏิบัติในระดับดี ผลการวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 แสดงว่านักเรียนมีเจตคติที่ดีมากต่อการเรียนตามหลักสูตรนี้ ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง หมอลำเรื่องต่อกลอน เพื่อเสริมสร้างค่านิยมรักความเป็นไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, $S.D.=0.41$) สอดคล้องกับงานวิจัยของนุพิศ อัครพันธ์ (2553, หน้า 94) ได้วิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องผ้าฝ้ายย้อมสีเปลือกไม้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน ธาตุธารณวิทยายา ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบที่ครบถ้วนซึ่งมีความสอดคล้องกันประกอบด้วย ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ โครงสร้างเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้สื่อและแหล่งการเรียนรู้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก 2) หลักสูตรท้องถิ่นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.65/81.01 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 และดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรท้องถิ่นเท่ากับ 0.7377 3) นักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรท้องถิ่นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น

โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากคือ ด้านเนื้อหา รูปแบบการเรียน สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เนื่องจากหลักสูตรนี้ใช้การเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการให้นักเรียนหาความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนจึงควรศึกษาหลักสูตร และคู่มือผู้สอนให้ละเอียดก่อนดำเนินการสอน เพราะเอกสารประกอบการเรียนการสอนบางเรื่องกำหนดให้มอบแก่นักเรียนหลังจากที่นักเรียนทำกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายเรียบร้อยแล้ว เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนลอกเอกสารของครูมาใช้

1.2 ครูควรศึกษาหมอลำเรื่องต่อกลอนที่มีอยู่เนื่องจากท้องถิ่นแต่ละที่อาจมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นแตกต่างกันเพื่อที่ครูจะได้นำมาปรับสอดแทรกเพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับบริบทของสถาบันการศึกษา

1.3 ควรเพิ่มกิจกรรมฝึกทักษะปฏิบัติการแสดงให้นักเรียนฝึกฝนให้ดีขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียนให้กล้าแสดงออกมากขึ้น

1.4 เพื่อให้นักเรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) สำหรับนำไปปรับปรุงการทำงานครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น ครูควรติดตามและประเมินผลงานของนักเรียนอย่างรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรโดยนำหมอลำเรื่องต่อกลอนบูรณาการเข้ากับเนื้อหาวิชาอื่นๆ ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชานั้นๆ

2.2 ควรทดลองนำหลักสูตรไปดำเนินการในลักษณะที่มีการประเมินผลเป็นระยะ เช่น 8 สัปดาห์ 12 สัปดาห์ 16 สัปดาห์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบด้านความรู้และเจตคติของนักเรียนในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- ทศนา แคมมณี. (2544). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุทิศ อัครพิน. (2553). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องผ้าฝ้ายย้อมสีเปลือกไม้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนธาตุนารายณ์วิทยาโดยใช้ การวิจัยแบบผสมวิธี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- น้ำใจ อุทกฤษ. (2553). การศึกษาและแนวทางการพัฒนาหมอลำเรื่องต่อกลอนในภาคอีสาน. วิทยานิพนธ์ (ปร.ด.) มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภณัทธิดา ภูริโรจน์. (2550). “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง ระบายภาพลวงขุมทรัพย์ลี้ลับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดชลบุรี” วารสารหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยบูรพา. 1(1) ; (ก.ค. 2549 - มี.ค. 2550) : 65-77.

เมทินี จำปาแก้ว. (2550). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชาดนตรีพื้นบ้านเรื่องการตีซึ่งสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร
และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2535). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น.

Burnard, Sonia. (1998). *Developing Children's Behaviour in the Classroom a Practical
Guide for Teachers and Students*. London : The Falmer Press.

